VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXVII. évfolyam, 8257. szám | Péntek, 1971. október 8. | 4 oldal, 30 bani

Nicolae Ceaușescu elvtárs fogadta Samuel Mikunis elvtársat

Nicolae Ceaușescu elvtárs, a Román Kommunista Párt főtitkára október 7-én fogadta Samuel Mikunis elvtársat, az Izraeli Kommunista Párt főtitkárát, aki országunkban töltötte szabadságát.

Jelen volt Paul Niculescu-Mizil elvtárs, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagja, a KB titkára.

A pártvezetők véleménycserét folytattak a két párt kapcsolatainak fejlesztéséről, valamint a nemzetközi helyzet, a kommunista és munkásmozgalom néhány időszerű kérdéséről.

A megbeszélés szívélyes, elvtársi légkörben folyt le.

Ion Gheorghe Maurernek, Románia Szocialista Köztársaság Minisztertanácsa elnökének

ÜZENETE

a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség Központi Bizottsága összejövetelének részvevőihez

Tisztelt vendégeink!

Románia Szocialista Köztársaság kormánya nevében szivélyesen üdvözlöm Önöket a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség Központi Bizottságának bukaresti összejövetele alkalmából.

A több mint háromnegyed évszázados hagyományra visszatekintő szervezetük — akárcsak a világ számos hasonló szervezete — jól szemlélteti az emberiségnek azt az állandó törekvését, hogy megértse egymást, közös nyelvet találjon és együttműködjék a legkülönbözőbb területeken. Ezt a szüntelen törekvést csak kidomboritja ma a tudományos-müszaki forradalom közvetlen hatása alatt álló országok és népek kölcsönös függőségének számottevő növekedése, minthogy ez a forradalom látványos változásokat hoz magával az egész emberi létben és tudatban. Ilyen körülmények között a kooperáció egyre inkább elengedhetetlen feltétele minden egyes nemzet fejlődésének, az egész világközösség fejlődésének, egyik tényezője az általános haladásnak.

Természetesen a széles körü és eredményes együttmüködés megszervezése és fejlesztése bármilyen területen mindenekelőtt megköveteli mindenkitől és mindenkivel szemben a nemzetközi jog és erkölcs elveinek és szabályainak a tiszteletben tartását. Amint azt a történelmi tapasztalat tanusitja, ezeknek az elveknek és szabályoknak bármilyen figyelmen kivül hagyása ellenséges érzületet és nézeteltéréseket szülhet országok és népek között, veszélyeztetheti a világ nyugalmát és békéjét.

Örvendetes, hogy a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség következetesen előmozditja a nemzetközi együttmüködést, a barátság, a béke és a társadalmi haladás nemes eszméit és állást foglal amellett, hogy szervezetei között és általában az államok között, igazságos és erkölcsös kapcsolatok álljanak fenn. Szervezetük a hozzácsatlakozott szövetkezeti szervezetek együttmüködésének bővitésével és fokozásával értékesen hozzájárulhat a népek közötti megértéshez és kooperációhoz, a világbéke és biztonság erősitéséhez.

Romániában, mint ismeretes, nagyon elterjedtek és népszerüek a kooperáció eszméi. Egyébként az uj társadalom, amelyet épitünk természeténél fogva megköveteli a széles körü szövetkezeti mozgalmat, megköveteli, hogy minden eszközzel előmozditsuk az emberek közötti együttmüködés vágyából született hagyományokat. A román állam éppen ezért aktivan és sokoldaluan támogatja a szövetkezetet, számos könnyitést biztosit számára a gyors fejlődés érdekében és azért, hogy minél jobb eredményeket érjen el tagsága érdekében.

A romániai szövetkezetek részvétele a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetségben, a sok területen kinyilvánitott kezdeményező készség is azt bizonyitja, hogy a román kormány és nép széles körüen együtt kiván müködni az összes országokkal, függetlenül társadalmi rendszerüktől, hozzá akar járulni a megértés, a béke és a haladás világméretü ügyéhez.

Tisztelt vendégek, befejezésül, teljes sikert kivánok összejövetelükhöz a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség célkitüzéseinek megvalósitásában.

Gyorsítsuk az őszi mezőgazdasági munkálatokat!

Egész népünk kenyeréért

Amerre csak járunk, mindenütt törik a kukoricát, vágják a napraforgót, szántanak, talajt müvelnek, a szorgos falusi emberek — gépesitők, mezőgazdasági munkások, szövetkezeti parasztok. Biztositják eleségünket, állataink számára a téli takarmányt és vetik a jövőévi termés megjának melengető ágyát.

Friss, szinte „ropogós" helyzetjelentés fekszik előttem. Az utolsó adatok a tegnapi eredményekkel, egy perccel ezelőtt érkeztek meg. Lássuk tehát, mi is volt a helyzet október 6-án este a megyében a begyüjtés terén, ki miként tett eleget állam iránti kötelezettségeinek?

Általában megállapitható, hogy a kukorica átadásánál például a Kürtös, Vinga, Szentanna, Világos és némileg Arad körzetéhez tartozó mezőgazdasági termelőszövetkezetek tüntek ki jó eredményeikkel. Nem ez a helyzet Pécska, Nagylak, és Németszentpéter környékén. Meg a hegyes vidéken, de ez legalább a klimával menthető valamelyest. A begyüjtésben tapasztalható elmaradásból arra lehet következtetni, hogy ez utóbbiak a betakaritással, esetleg egyéb munkálatokkal is hátralékban vannak. Ez pedig igen sulyos mulasztás!

Ám lássuk a részleteket. A kukoricánál szép példát tanusitottak a munáriak, akik a tervezett 24 tonna helyett 132-öt szállitottak be az átvevő központhoz. Hasonlóan cselekedtek a galsaiak is. Többékevésbé megközelitették eziránya feladatuk teljesitését a kukorica átadásánál a nagyfalusi, a szentannai, a kisszintyei, a világosi Podgoria és Șiriana mezőgazdasági termelőszövetkezetek, továbbá a komlósiak, a nagylaki Mureșul szövetkezetbeliek és több más MTSZ tagjai, akik a betakaritással párhuzamosan szállitották a tengerit a begyüjtő központokhoz.

Nem ez a helyzet viszont Sajtényban, ahol az 1522 tonna államnak esedékes járandóságból eddig csupán 311-et, Ságon, ahol 149 tonnából csak 59-et, Csermőn, ahol a 157-ből mindössze 14-et szállitottak be. Silány a teljesitmény Apateun, Gurbán, Odvoson és Chesinţen is. Még ennél is elmaradtalhatóbb a monostori, zádorlaki, alunisi és németszentpéteri termelőszövetkezetek vezetőségének, tagságának magatartása, ahonnan a száz tonnányit is jóval meghaladó kötelezettségekből még egyetlen szem kukoricát sem adtak át. Pedig nyilvánvaló, hogy körülményeik alig, vagy éppen egyáltalán nem különböznek az élenjárókétől.

Ami a napraforgó begyüjtését illeti: ezen a téren több termelőszövetkezet is teljesitette és tul is szárnyalta már a kötelezettségeit. Elsősorban a neudorfiakat kell megemlitenünk, akik 52 tonnával, a ságiakat, akik 30 tonnával, a világosi Șiriana szövetkezetbelieket, akik 24 és a nagyvarjasiakat, akik 5 tonnával adtak be többet az előirányzatnál. De szép teljesitményt értek el az ujaradiak, a kovaszinciak és az angyalkutiak is. Ezzel szemben tetemes lemaradás mutatkozik Buzsákban, Vladimirescun, Sofronyán, Kisszintyén és Zarándon.

Hadd emlitsük meg még azt, hogy megyei viszonylatban eddig 23,1 százalékban teljesült a kukorica és 51,1 százalékban a napraforgó begyüjtési terve. Ebből pedig az következik, hogy van még bőven tennivalónk e téren is.

Az idő a legfedhetetlenebb biránál is igazságosabb. Bőkezüen megjutalmazza a szerényeket, azokat, akik idejében végzik el a feladataikat és megvámolja a resteket, a pató pálokat. Nem, mi nem érünk rá halasztgatni a teendőket! Idejében akarunk mindent elvégezni, hogy a jó munkát követően nyugodt lelkiismerettel hajthassuk pihenésre a fejünket. S ha ez igy van — márpedig igy kell annak lennie! — akkor egyetlen kérdésre kell összpontositanunk egész energiánkat: ütemesen végezni a munkát továbbra is ott, ahol a teendőkkel előrehaladtak és minden eszközzel oda hatni, hogy behozzák a lemaradást, ahol hátralékban vannak. Ne feledjük: elégtelen törlesztgetni az adósságot, most már egy „összegben" kell kiegyenliteni tartozásunkat! Igy diktálja azt a becsület.

(karsay)

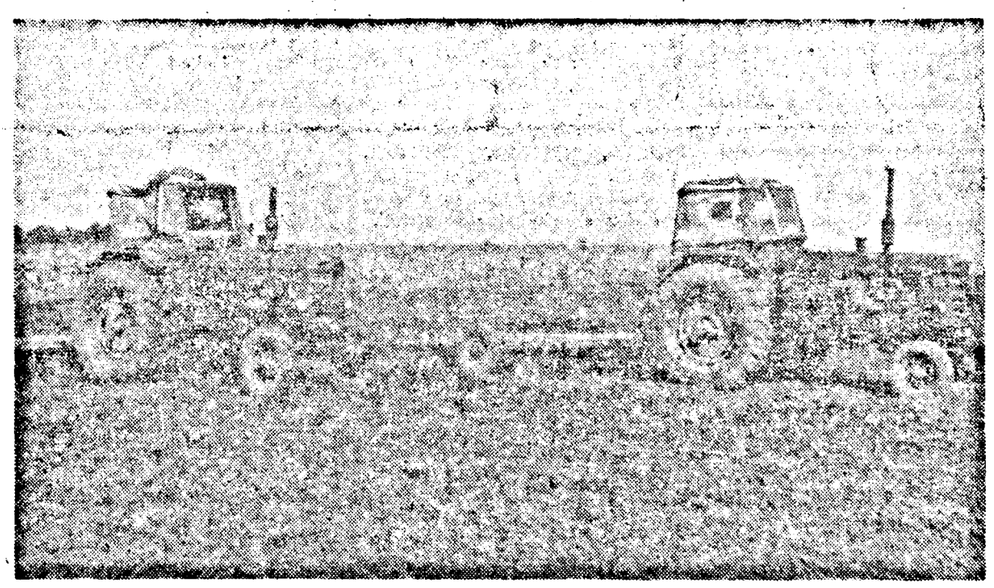

Traktorok százai pásztázzák határt. Készitik a magágyat.

Szüret az aradi Hegyalján

Kérdezzük az irodában: merre találjuk a szüretelőket?

Lefordulunk az aszfaltos utról ugy, ahogy mondták. Előttünk egy kocsi halad. Rajta kád, tele szőlővel. Megáll. A fogatos leugrik a bakról s az utmenti fa alól felkapkod néhány szem diót. Kérdezzük: hol vannak a szüretelők?

— A másik uton kell befordulni. A farm könyvelőjét megtalálják ott, abban a fehér házban — mutat a szőlőhegy felé.

Az „irodát" egy régebbi présház egyik helyiségében rendezték be. A fehérre meszelt falakon oklevelek: a második országos borversenyen ezüstérmet nyertek. 1967-ben, 1968-ban és 1969-ben megyei viszonylatban első helyet foglaltak el a szőlőt termelő gazdaságok között. S ezek az oklevelek többet mondanak mint a Druță Maria által felsorolt számok...

Tovább keressük a farmvezetőt. Megyünk a megadott irányba. Balról szőlő, fiatal telepités. Jobbról szőlő, öreg tőkék. Mennyivel más. Nemcsak a venyigék, hanem a termés is. Egészséges fürtök, szilva nagyságu szemek. Látszik, hogy géppel müvelik. A régi, karókra támaszkodik, mint az öregember. Nem sokáig birja.

— Nincs is sok már belőle csak 17 hektár — mondta Druță Maria az irodában.

Valahonnan gépkocsibugást hoz felénk az őszi szél. A hang irányába megyünk. Ládával megpakolt szürke tehergépkocsi indul. Viszi a csemegeszőlőt Pécskára.

Druță Roman technikus, a farm vezetője régi ismerősünk. A termés felől, a cukortartalomról, a jövedelemről érdeklődünk.

— A termés elég jó. Lehet, hogy mennyiségileg nem, de értékben teljesitjük a tervet. Eddig mintegy 55 ezer kilogramm csemegeszőlőt adtunk el. Jó a cukortartalom is.

— Nem bántotta a liszharmat?

— Ötször permeteztük, nyolcszor poroztuk.

Ballagunk a lejtőn; közben a tájat figyeljük. Csodaszép kilátás nyilik innen a vidékre. A lefelé hajló hegyoldalak zöld, barna, sárga kötöst öltöttek. A szőlőtőkék végtelen sorokban huzódnak alá. A lejtőkön szőlőskertek. Alantabb kukoricaföldek pásztázzák a hegylábat, még odébb pedig kávébarna földeken piciny piros pontok mozognak. Vető traktorok.

A domboldalba simuló régi tornyos házhoz érünk. Pléh tetejét zörgeti a szél. Már nem tudják kié volt ez a faerkéllyel körülfutó présház. Nem lakja senki. Raktárnak használják, meg a csősz huzódik ide „itéletidőkor". A farmvezető sipjába fuj. A csőszt hivja. Mig rá várunk elered az eső, apró jég kopog a pléhtetőn, hópelyhek szállingálnak. De öt perc mulva ujra kisüt a nap.

Crisnic Ioan bácsi magas, szikár ember. Tul van a hatvanon.

— Sok a vaddisznó — magyarázza. Még idáig is lemerészkednek. A földre hulló diót, szilvát, a szőlőt, mindent felfalnak.

A szüretelők felé megyünk. Közben megkóstoljuk az idei „bort". Még nem az az áttetsző, gyöngyöző igazi bor, amellyel országos viszonylatban a második helyre kerültek. Karcos...

A szüretelők éppen ebédelnek. A pattogó parázs fölött nyársra huzott szalonnából csöpög a zsir. A fehérkenyér és sült szallonára jól csuszik a szőlő. Ott, ahol most szedik, nem valami jó minőségü. Amellett, hogy öreg tőkék termése, még a liszharmat is bántotta. Összezsugorodott, fonnyadt szemek, fürtök.

— Ebből nem nagyon jut lakodalomra — mondjuk.

— Nem csak ez van. Nézzék meg az uj telepitést. Azt, ott ni... — mutat az egyik szőlőt szüretelő, a szomszédos domboldalra.

— Lesz jó kisüsti — kapcsolódik a beszélgetésbe Flueraș Saveta.

— Szereti?

— Hát ki nem szereti? Evés előtt egy pohárkával, orvosság.

A szüretelő asszonyok, Văgăläu Saveta, Grecu Elena, Miclăuș Ecaterina, ujra munkához látnak. Keressük a puttonyosokat, a taposó legényeket. Ilyenek már nincsenek. Csak az emlékezetekben élnek. Puttonyok helyett ládákba szedik a szőlőt, a taposólegényeket korszerü présgépek helyettesitik. Sok minden megváltozott a világosi Șiriana termelőszövetkezetben. Géppel müvelik már a szőlőt. Csak a lakodalmak, szüreti bálak, disznótorok tartották meg a régi hagyományokat. E szép örökség további megőrzéséhez az idén is lesz elegendő bor és kisüsti. Jöhet a lakodalmak, disznótorok időszaka. Lesz mivel leönteni a zsiros falatokat.

SZABÓ GYULA
KOVÁCS SÁNDOR

Megnyitotta kapuit a Pionírház

Ezekben a napokban megkezdődött az uj tanév az Aradi Pionirházban is. Olyan esemény ez, amelyet pionirok-iskolások egyaránt izgalommal vártak, hisz e szép épületben sok kellemes, hasznos órát tölthetnek el.

A pionirház munkaközössége arra törekedett, hogy olyan uj köröket létesitsen, amelyek szervesen egészitik ki a pionirházi tevékenységet, közel állnak a gyermekek érdeklődéséhez. Egyik ilyen körünk a kémia- és müanyag kör. Tagjai idővel elsajátitják a müanyaggyártás titkait, alapos kémiai ismereteket szereznek. Készülhet itt a rakéta és repülőmodellezők, a carting és a rádió-elektronikai kör tagjai számára különböző apróbb és egyszerübb müanyag-alkatrész.

Népszerünek igérkezik a hiradástechnikai kör is. Olyan ifju rádióamatőröket akarunk nevelni, akik megkedvelik a távbeszélést és a távirást is.

Természetesen a Pionirház többi köreinek — a carting, a filmklub, a fotó, nyomda, könyvkötő, balett, pirogravura, intarzia, kerámia, fémplasztika, kis háziasszonyok, a rajz, a bábosok, a kisriporterek, a bélyeggyüjtők, a sport köröknek — is az a célja, hogy kiegészitse, gazdagitsa a kis pirosnyakkendősök ismereteit.

Az ujonnan beinditott énekkar, népzenei és könnyüzenei körök, valamint a régebbi, hasonló profilu körök tagjainak bevonásával idén megszeretnénk valósitani dédelgetett tervünket: municipiumi szinten megszervezni a Pionirház kulturegyüttesét. Reméljük, sikerül.

...Noha a körök már megkezdték tevékenységüket, ezuton is felhivom az érdeklődők figyelmét, hogy még ezen a héten lehet beiratkozni. Megéri, hisz a köri tevékenységen kivül, a Pionirház változatos, szórakoztató programmal kedveskedik egész éven át tagjainak: álarcosbálakat, versenyeket, kirándulásokat, természetjárásokat szervezünk számukra, érdekes előadásokat hallgathatnak.

VESA PARTENIE
igazgató

Bukarestbe érkezett Tanzánia Egyesült Köztársaság alelnöke

Csütörtök délben hivatalos látogatásra a fővárosba érkezett Rashidi Mafaume Kawawa, Tanzánia Egyesült Köztársaság alelnöke.

A România Szocialista Köztársaság és Tanzánia Egyesült Köztársaság állami zászlóival diszitett Băneasa pályaudvaron Manea Mănescu, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagja, a KB titkára, az Államtanács alelnöke, Vasile Patilineț, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának póttagja, a KB titkára, Ion Pățan, a Minisztertanács alelnöke, az RKP KB és a kormány több tagja, a Külügyminisztérium képviselői, tábornokok és törzstisztek, más hivatalos személyek köszöntötték a vendégeket.

★

Rashidi Mafaume Kawawa, Tanzánia Egyesült Köztársaság alelnöke és a kiséretében lévő hivatalos személyek megérkezésük után megkoszoruzták A Nép és a Haza Szabadságáért, a Szocializmusért Vivott Harc Hőseinek Emlékművét.

Csütörtök délelőtt Bukarestben megkezdte munkáját a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség Központi Bizottságának plenáris ülése.

A gyülés elején Gheorghe Petrescu, a Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Országos Szövetségének elnöke felolvasta Ion Gheorghe Maurernek, România Szocialista Köztársaság Minisztertanácsa elnökének a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség Központi Bizottsága összejövetelének részvevőihez intézett üzenetét.

A részvevők nevében Mauritz Bonow (Svédország), az NSZSZ elnöke nagyra értékelte az üzenetet, s köszönetet mondott az összejövetel számára teremtett jó feltételekért. Hangsulyozta azt is, hogy milyen jelentős mértékben járulnak hozzá a romániai szövetkezeti szövetségek az ország társadalmi és gazdasági haladásához, s hogy milyen sokoldalu támogatást élveznek e szervezetek az állam részéről.

A romániai szövetkezeti szervezetek nevében Dumitru Bejan, a CENTROCOOP elnöke üdvözölte a részvevőket.

Mauritz Bonow, az NSZSZ elnöke tájékoztatta a Központi Bizottságot, hogy a Végrehajtó Bizottság legutóbbi ülésén elfogadta a romániai Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Országos Szövetségének felvételi kérését.

Az összejövetel folytatja munkáját.

★

Délután az NSZSZ Központi Bizottsága összejövetelének részvevői megtekintették az V. bukaresti áruminta kiállitást.

A jó eredmények kulcsa — a kollektív munka

A sokoldaluan fejlett szocialista társadalom kiteljesitésének jelenlegi szakaszában hazánk ifjuságára is megnövekedett feladatok hárulnak. A X. pártkongresszus és a KISZ IX. kongresszusa ujabb konkrét célkitüzéseket állitott ifjuságunk elé. Megnövekedett a KISZ-szervezetek szerepe a társadalmi élet minden területén.

Az ideológiai, politikai és kulturális-nevelés terén a dolgozó pártaktiva munkatanácskozásán hangsulyozottan felvetődött az ifjuságpolitikai munka hatékonyságának növelésének szükségessége.

Ahhoz, hogy a KISZ-szervezetek eleget tudjanak tenni feladataiknak, tevékenységük javitására, az ifjuság szélesebb körü bevonására van szükség.

Egy találkozó tanulságai

Számos kürtösi fiatallal, a KISZ-élet irányitóival beszélgettünk. Érdeklődtünk életükről, eddigi munkájukról, terveikről. Visszatérő refrénként emlitették az egyik közeli KISZ-akciót: a liceum diákjainak találkozóját a vasuti mühelyek élenjáró dolgozóival, fiataljaival.

Kétségtelenül értékes a kezdeményezés, az ilyen találkozók hasznosak, szükségesek, termékeny tapasztalatcserére adnak alkalmat. De nem vall különös ötletgazdaságra és pezsgő tevékenységre az, hogy városi szinten egy hosszabb időszak legjelentősebb eredményének könyvelik el ezt az (nem is egészen ujszerü) akciót.

Arra keresünk választ:

Miként vélekednek a kürtösi KISZ-vezetők?

Negru Octavian, a városi KISZ-bizottság titkára:

— A hiányosságok egyik oka abban keresendő, hogy a bizottság Kürtösön, megyénk egyik legfiatalabb városában életkor szerint is sok a fiatal. A KISZ-tagok száma megközeliti az ezret. A legnagyobb szervezetek a liceumban, a Kisiratosi MTSZ-ben, a CFR mühelyekben müködnek, de jelentős a KISZ-tagok száma az MGÁ-ban, a két kürtösi MTSZ-ben, a fogyasztási szövetkezetekben is.

Miért soroltuk fel mindezt?

Azért, hogy érzékeltessük: több száz, változatos tevékenységü területen dolgozó fiatal munkájának, nevelésének, szabadidejének, szórakozásának megszervezéséről van szó. Ez pedig nagy felelősségérzetet, lelkes munkát követel.

A kisiratosi példa

Gyüléseken, megbeszéléseken, ahol a kürtösi KISZ-tevékenységekről esik szó, gyakran emlegetik a kisiratosi fiatalok példáját.

Mire gondolnak ilyenkor?

Általában arra: Kisiratoson valahogy „jobban mennek a dolgok". Lelkesebbek a fiatalok, változatosabbak, vonzóbbak a kulturális-nevelő akciók, jobban sikerülnek a mozgósitások. Egyszóval: élni tudnak a lehetőségekkel.

(Zárójelben jegyezzük meg: mindebből nem az következik — ezt a kürtösi és kisiratosi KISZ-vezetők is jól tudják —, hogy ebben a faluban már elértek a lehetőségek felső határát. Egyáltalán nem. És mégis — Kürtöshöz viszonyitva — Kisiratos példa marad.)

Nem célunk összehasonlitásokat tenni. Meggondolkoztató azonban az, hogy Kürtösön — városi szinten, városi lehetőségekkel és (talán) igényekkel — falusi példára hivatkoznak.

TEGNAP MEGYÉNKBEN

A Megyei Statisztikai Igazgatóság elkészitette az eltelt 9 hónap gazdasági mérlegét. Az iparvállalatok össztermelési tervüket 100,4 százalékban, az árutermelési tervet pedig 102 százalékban teljesitették. A többlettermelés egyebek között 53 teher- és 7 személyvagon, 20 esztergapad, 8,5 millió lej értékü butor és faipari termék, 81 ezer négyzetméter szövöttáru, 2,5 millió darab tégla.

AZ ORSZÁGBAN

Minisztertanácsi határozattal jóváhagyták az Egyesült Nemzetek Gyermekalapja (UNICEF) Román Nemzeti Bizottságának megalakitását.

România Szocialista Köztársaság Akadémiáján csütörtökön ünnepi ülésszakot tartottak Vasile Alecsandri 150. születési évfordulója alkalmából.

(Folytatása a II. oldalon)

Politikai könyvek

August '44
Bucureşti 1971

Az 1944 augusztusában lejátszódott történelmi események méltán kötik le történészeink és a széles néptömegek figyelmét, hisz azok a napok gyökeresen megváltoztatták Románia történelmének fejlődését az utána következő időszakban. Az előkészületben lévő nagymonográfia megjelenéséig az RKP Központi Bizottsága mellett működő Történelmi és Társadalom-Politikai Kutatóintézet az igen népszerű Történelmi Könyvtár (Biblioteca de istorie) sorozatban megjelentetett egy tanulmánygyűjteményt, amely az eddig megjelent tanulmányok legjavát vagy azok részleges kivonatát közlik. Habár a kötet gyűjtemény, a szerkesztőknek mégis sikerült megőrizniük a téma egységét, a válogatásnál elsősorban ezt a kritériumot tartván szem előtt. Így az olvasó töretlen egészben kapja kézhez (mintegy kismonografiaként) a nagy történelmi fordulópont hiteles leírását. Külön kiemelhető az a törekvés, amellyel a szerzők hazánk helyzetét taglalják a második világháború idején, a fasiszta ellenes nemzeti felkelés kirobbanásához vezető belső és külső tényezőket vizsgálják és amellyel a román hadseregben észlelhető fasiszta ellenes hangulatot elemzik.

Igen fontos szerepet játszott a munkásegység megteremtésében az RKP és az RSZDP között 1944 áprilisában létrejött megegyezés, amellyel megalakult a Munkásegységfront, megteremtve a két munkáspárt későbbi egyesülésének alapfeltételét. A szerzők kiemelik azt a harcot, amelyet a kommunisták folytattak a széles néptömegek mozgósításáért, a hazafias alakulatok felfegyverzéséért, a német hadigépezet megbénításáért. A felkelés leirása hiteles képet nyujt az 1944 augusztus 23-át követő napok harcairól, azokról a csatákról, melyek hazánk egész területén folytak a fasiszta megszállók ellen. A gyűjtemény egyik nagy érdeme, hogy nyomon követi Románia részvételét a háborúban az antifasiszta koalíció oldalán a hitleri Németország feletti végső győzelem napjáig, de ugyanakkor elemzi a belpolitikai harcokat is az első demokratikus kormány uralomra jutásáig.

Lenin stílusa
Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1971

Igen jó szolgálatot tett a hazai magyar olvasóközönségnek Cseh Gyula, amikor az igen népszerű Téka sorozatban közzétette a Lenin stilusa cimü tanulmánygyüjteményt. A kötet hat tanulmánya Lenin halála után az orosz futuristák lapjában, a Levij Frontban jelent meg és elsődleges célja nem a lenini eszmék magyarázása, népszerüsitése volt. A szerzők Lenin irói- és szónoki stilusának elemzését választották feladatul, ezért az olvasó egy igen érdekes, a nyelvészet, stilisztika és poetika határán mozgó munkát kap kézhez, mely segitségével mélyebb betekintést nyerhet a lenini életmübe, megismerheti Lenin nyelvét, stilusát, érvelési- és vitamódszerének nyelvi eszközeit. Elsősorban irányitó szerepet töltenek be ezek a tanulmányok, hisz ezekre támaszkodva könnyebben megérthetjük a nagy forradalmár azon törekvéseit, hogy minden esetben kiemelje mondanivalóját, nyelvi szerkezetei az időszerüség erejével hassanak. Találóan veszi észre az egyik tanulmány szerzője, B. Tomasevszkij, hogy „Lenin, aki egész életében a szó fegyverével küzdött, mindig tudatában volt a nyelvi szerkesztéssel kapcsolatos teljes felelősségnek. Tisztában volt a szó épitő, előrelenditő erejével, de ismerte árnyoldalát is — a henyeség, pongyolaság, s a szokványos, semmitmondó fogalmazás hatalmát". Ezért szép az irói stilusa, minden mondatának kifejezésének, kötöszavának jelentése van, mindent a cél érdekében összpontosit.

Sokkal nehezebb feladat volt szónoki stilusát elemezni, bár beszédei teljes egészükben rendelkezésünkre állnak. A szónoklatban ugyanis igen nagy szerepe van a hangsulynak, a gesztusnak, a szüneteknek, amelyek kiemelik a szónok mondanivalójának lényegét. A tanulmányirók közül J. Tinjanov, akinek alkalma volt Lenint hallani, cikkében egyszerüsitett, előadói nyelvnek nevezi Lenin nyelvét, aki szónoklataiba a mindennapi élet lüktetését vitte be, ezért „szokatlanul dinamikus és hatásos".

UJJ JÁNOS

Tudor Vladimirescu '821
Bucureşti 1971

Szintén a Történelmi Könyvtár sorozatban jelent meg Andrei Otetea akadémikus Tudor Vladimirescu '821 cimü munkája. E munkának annál is inkább nagy a jelentősége, mivel idén ünnepeltük az 1821-es forradalmi mozgalom 150. évfordulóját. Az eseménynek szentelt nagyszabásu népgyülésen Nicolae Ceauşescu elvtárs hangsulyozta, hogy „az 1821. évi nagy forradalmi mozgalom fordulópontot jelentett népünknek a török birodalom uralma ellen, a nemzeti függetlenség kiviváséért, a társadalmi igazságért folytatott harca történetében". Ezt a harcot kiséri végig Andrei Otetea monográfiája a mozgalom kirobbanásától Tudor haláláig. De az iró nemcsak a mozgalom eseményeit vetette papirra, hanem elemezte azt a tarthatatlan helyzetet, amelyet a fanariota rendszer, a társadalmi igazságtalanság idézett elő, valamint az olténiai szabadparaszt családból származó Tudor életutját Havasalföld „ura" ciméig. A Tudor Vladimirescu által megfogalmazott forradalmi program kettős jellegü: egyrészt nemzeti, mert a török birodalom uralma elleni harcot hirdeti, másrészt társadalmi, mert harcra szólitja Havasalföld népét a társadalmi kizsákmányolás, a bojári önkény ellen.

Andrei Otetea külön fejezetekben foglalkozik a hetérista mozgalommal, annak jelentőségével és hibáival, a Tudor Vladimirescu és Ypsilanti Sándor közötti kapcsolatokkal. Igen érdekes a Tudor uralkodásának szentelt rész, amelyben az iró részletesen taglalja a nép által elfogadott vezető országszervező munkáját, azokat az intézkedéseket, melyeket az egész nép érdekében a török veszedelem elháritásáért tett. Kiemeli Tudor határtalan hazaszeretetét, azt a tehetségét, hogy a meghirdetett harcra lelkesitse a népet a török uralom és a társadalmi igazságtalanság ellen.

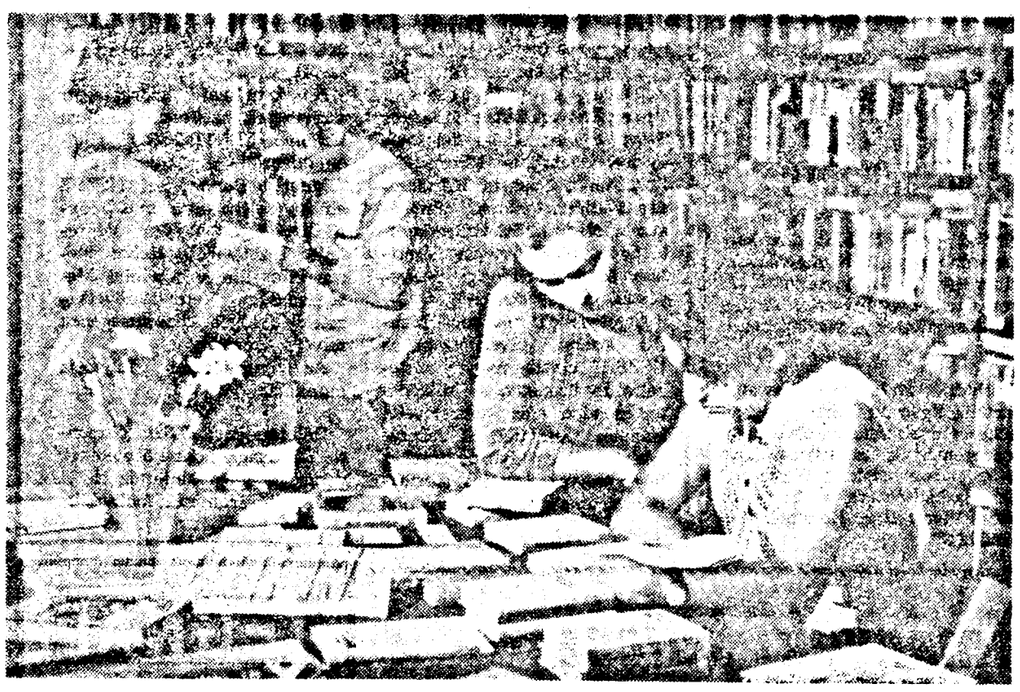

Sokan látogatják a vingai könyvtárat.

1971
Október
8
Péntek

Napkelte 6.20, napnyugta 17.43 órakor. Az évből eltelt 281 nap, hátra van még 84.

■ 1908-ban született Dodd Mártha.

A Körös és Maros dalai és táncai

Az Arad Municipiumi Művelődési Ház folklór együttese hirét nemcsak az ország, hanem külföld is megismerte. Magyarországon, Csehszlovákiában, Jugoszláviában mutatták be népművészeti kincseiket folklórfesztiválokon és előadásokon. Tegyük hozzá: szép sikerrel. Ezuttal is csokorba kötötték a Körös és Maros menténck legszebb népi tánc- és népdal hagyományait, hogy megörvendeztessék velük Arad közönségét. *Vasárnap, október 10-én, este fél 8 órakor, a Kulturpalotában mutatják be A Körös és Maros dalai és táncai cimü* müsorukat. Az előadáson fellépnek az Arad Municipiumi Művelődési Ház ének- és hangszerszólistái, a tánckar és a Zaránd folklóregyüttes népi zenekara. A táncokat betanitotta BUDA JÓZSEF, Művészeti vezető: ZAHU ION.

filmek

DACIA: A zenekar-ember (9.30, 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.30).
STUDIÓ Zbruev káplár hét menyasszonya (10, 12, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30).
MUREŞUL: Testvérek (10, 12, 14, 16, 18, 20.)
IFJUSÁGI: Dokumentumfilmek (11). Hétlovas betyárjai. Ralu fejedelem-kisasszony hozománya (15, 18.30.)
VICTORIA: Tükörfényes jégen (11, 15, 17, 19.)
PROGRESUL (Ujarad): A sierrai ember (15, 17, 19.)
CFR (Grădiştе): Távol a világ zajától (18).
SOLIDARITATEA (Gáj): Fekete angyalok (19).

A VIDEKI MOZIK MÜSORA

LIPPA: Egy virág és két kertész.
PECSKA: 100 karahélv.
BOROSJENÖ: Hogyan robbantottam ki a második világháborut.
KISJENÖ: Az erö ára.
SZENTANNA: A lovakat is...
NAGYLAK: Táviratok (matiné). Fantazmagóriák.
KÜRTÖS: Brabanti Genovéva.
PANKOTA: Bimbó törpe meséi.
VILAGOS: BD működésbe lép.
BOROSSEBES: Bimbó törpe meséi.
KÖRÖSBÖKÉNY: A sierrai ember.
VINGA: Jár a baba, jár.

Tájékoztató

Szerkesztette: BÁLAJ KATALIN

Újdonság!

Olvasóinkat bizonyára érdekli a Lottó Igazgatóság ujdonsága. Az év IV. negyedében, vagyis ebben az évnegyedben a Pronoexpressz, a Lottó, a Pronosport valamennyi huzásán és a megszokott heti versenyeken, a személygépkocsi és pénznyeremények kivül sorsolásra kerülnek az 1972-es müncheni Nyári Olimpiai Játékok alkalmából rendezendő kirándulások is.

Levelek-válaszok

K. J. aradi olvasónk kérdésére közöljük, hogy amennyiben előző munkahelyén augusztus havi fizetését indokolatlanul visszatartották, panaszával az illető vállalat biráskodási bizottságához kell fordulnia. A panaszt irásban kell benyujtani.

★

GOSZTOLA PÁLNÉ aradi olvasónknak üzenjük: Figyelemmel olvastuk levelét, de a rendelkezésünkre bocsájtott adatokból nem tünik ki, van-e joga vagy sem elhalálozott férje utáni utód-nyugdijra? A kérdésre csak akkor adhatnánk érdemi választ, ha férje nyugdijjogosultságát bizonyitó iratok is a rendelkezésünkre állnának. Ami a társadalmi segélyt illeti, az más jogi elbiralás alá tartozik s tekintve, hogy Ön állami gondozásban van, erre nem tarthat igényt.

bábszinház

VASÁRNAP, október 10-én délelőtt 10.30 órakor: HARAP ALB.

Az Aradi Állami Színház évadnyitója

Bemutatásra kerül Aurel Baranga INTERESUL GENERAL cimü szinműve. Előadások: SZOMBATON, október 9-én este fél 8 órakor (A bérlet.) VASÁRNAP, október 10-én délután fél 4 órakor (bérletszünet) és este fél 8 órakor (B bérlet).

Felkérik a közönséget: tartsa tiszteletben a kezdési időpontot. Hétévesnél kisebb gyerekek nem látogathatják az előadásokat.

Nyitott szemmel

1. Dolgozhatnának, élhetnének becsületesen sokszáz, sokezer fiatal társukhoz hasonlóan, de nekik a munka nem kedvükre való „tevékenység". Ennél sokkal kellemesebbnek tartják a vendéglők, bárak székeinek kopta tását, várva a „siültgalambot". Könnyenyeimü, erkölcstelen életmódjukért állitották biróság elé Papp Rozáliát (még csak 19 éves), Szakács Katalint és Kovács Máriát (mindhárman aradi lakosok). Egyiküknek sincs állandó munkahelye, abból éltek, amit „hódolóktól" kaptak. Szocialista társadalmunk azonban nem türi az ingyenélőket, az erkölcstelen magaviselctüeket. Ha szükséges, a legnagyobb szigorusággal jár el velük szemben. A három „grácia" is keményen fizet könnyelmüségéért. Ideje gondolkozni és válaszolni a kérdésre, hogy egyáltalán, megérte?!

2. Az alábbi eset szinhelye a Szerszámgépgyár. Ivanov Gheorghenak (Arad, Zambilelor utca 9) megtetszett Ducui Sava motorettája. Olyannyira, hogy adandó alkalommal, amikor azt hitte, hogy senki észre nem veheti, szépen elrobogott vele. A séta azonban rövidebb ideig tartott, mint gondolta. Gyorsan a nyomára bukkantak. És Ivanov Gheorghenak a törvény előtt kell felelnie tettéért.

3. Tole Milos és Chirilă Felix a közvagyont kárositották meg: A mikelakai mtsz-ből elloptak 285 kiló cserjeskukoricát. Ezuttal azonban rajtavesztettek.

hangverseny

Az Aradi Állami Filharmónia Szimfonikus zenekara szombaton október 9-én este 8 és vasárnap október 10-én délelőtt 11 órakor hangversenyt tart a Kulturpalota nagytermében.

VEZÉNYEL: Constantin Bobescu érdemes művész, közreműködik Teodora Lucaciu érdemes művésznő.

MÜSORON: Mihail Jora A piacon, balettszvit, operaáriák, Brahms II. szimfónia.

Jegyek az ügynökségnél és hangverseny előtt a Kulturpalota pénztáránál.

Ugyanezt a müsort vasárnap, október 10-én, délután 5 órakor Lippán is előadják.

Érdemes figyelni rájuk!

Folynak a beiratkozások az Aradi Népi Egyetem kurzusaira. A tanév október második felében kezdődik. S mivel az intézményt, amely a Barátság Házában (Köztársaság utja 78.) müködik, a municipiumi szakszervezeti tanács, a Megyei Művelődés- és Művészetügyi Bizottság és a KISZ municipiumi bizottsága pártfogolja, megvan minden remény, hogy a kurzusok megkezdéséig jóval több hallgató nyujtja be beiratkozási kérvényét, mint tavaly vagy tavalyelőtt. Megvan minden remény, ugyanis százával osztották ki a beiratkozáshoz szükséges tipuskérvényeket az üzemek és vállalatok szakszervezeti bizottságainak és kulturfelelőseinek. Ardevan Luciától, a Barátság Házának igazgatójától sok érdekességet tudtunk meg erről a kulturát és civilizációt terjesztő intézményről. Az idén előadásokat szerveznek — hallgatók igényeit és óhaját figyelembe véve — a Barátság Házának nagy előadótermében vagy a municipium vállalataiban. (Például a Vagongyárban, Szerszámgépgyárban, December 30 és Teba gyárban). Szorosan együttmüködve a Tanitók Házával tanfolyamok fogják szolgálni az óvónők, tanitók és tanárok fokozati vizsgáira való felkészülést. A nevelés szociológiája annak a kollégiumnak a neve, melyet az osztályfőnököknek és igazgatóknak szándékoznak megtartani. Szándékoznak, mert eddig igen csekély az érdeklődés! A legtöbb jelentkezője a gyakorlati tanfolyamoknak (gyorsirás, rádió-, televizió-technika, foto, idegen nyelvek stb.) van. Az uj kurzusok is érdekesek, mint amilyen a gyorsolvasás, televiziótechnika, intenziv idegen nyelv tanulás, kozmetika, lakás-esztétika, a Kultura és civilizáció (német nyelven). A diplomácia története. Ebben az egyetemi esztendőben is folytatódik A kultura és civilizáció magyar nyelvü előadás-ciklus. (Sajnos, eddig kevesen iratkoztak be!) Pedig a rendkivül érdekes és teljesen ingyenes előadássorozatnak az aradiakon kivül az idén is neves előadói lesznek, akiket már meghivtak, a román egyetemi tanárokkal és tudósokkal együtt, az ország tudományos életének központjaiból, Bukarestből, Kolozsvárról, Temesvárról. Érdemes figyelni rájuk. Még nem fejeződtek be a beiratkozások!

(m. i.)

televizió

Péntek, október 8.

18.00 Otthonunk.
18.50 Gyermekvilág.
19.10 Lottó-huzás.
19.20 1001 este.
19.30 Hiradó.
20.10 Eugen Mandric belpolitikai jegyzete.
20.25 Népzene.
20.40 Tudományos müsor: A kémia ma és holnap.
21.20 Szerafim Trilov szerelme — játékfilm.
22.35 Zenés-táncos müsor.
22.50 Hiradó.

időjárás

Az Aradi Meteorológiai Intézet jelenti: ma, október 8-án változó idő. Napközben átmeneti felhőzet és helyenként — főleg a domb- és hegyvidékeken — záporeső lehetséges. Mérsékelt, időközönként megélénkülő északnyugati szél. A hőmérséklet állandósul. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet minusz 2 és plusz 2, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 9 és 14 fok között váltakozik. Reggel helyi dérképződés.

SPORT • SPORT • SPORT

Megyénk asztalitenisz-bajnokai

Megrendezték az országos asztalitenisz-bajnokság megyei szakaszát, melyen — természetesen — a minősitett játékosok nem indulhattak. Az aradi Weber János mellett sikeresen szerepeltek a fazekasvarsándi és a kisiratosi versenyzők is. FÉRFI EGYES: 1. Weber János (Aradi Voinţa), 2. Sivu Mircea (AS Arad), 3. Gagyi Pálffy György (Kisiratos). NŐI EGYES: 1. Németh Gizella (Fazekasvarsánd), 2. Gagyi Pálffy Teréz (Kisiratos), 3. Palcu Magdolna (UTA). FÉRFI PÁROS: 1. Weber—Gagyi, 2. Stanciu—Sivu (ASA), 3. Miu—Ilie (Dinamo). NŐI PÁROS: Németh—Gagyi, VEGYESPÁROS: 1. Németh—Weber, 2. Gagyi—Fischer (Kisiratos), 3. Palcu (UTA)—Keresztes András (Fazekasvarsánd).

Női sakkbajnokság

Az országos egyéni női sakkbajnokság egyik középdöntőjét Aradon rendezik. A küzdelmek október 5-én, kedden kezdődtek meg, és 19-ig tartanak. A versenyen, melyet a Sportiskola Maros-parti evezősházának nagytermében tartanak (16 és 21 óra között) 14 játékos indult, s köztük van Makai Zsuzsa nemzetközi mesternő is, aki nemrég egy szófiai versenyen az első helyen végzett. Zsigmond Vera és Apostolescu Ana mesterjelöltek, valamint Nicola Daniela ifjusági ezüstérmes mellett szerepel az aradi Szeicht Erika és Jovics Erzsébet (mindkettő Foresta) is.

A Mezőgazdasági Gépeket Gyártó, Javító és Szerelő Vállalat
Arad, Steagului utca 1 szám

alkalmaz

Üvegházak és hajtatóházak építéséhez

— építészmérnököt
— szerelőtechnikust
— normatőrt
— müszaki munka- és bérelszámolót
— lerakati-vezetőt
— beszerzési technikust

EZENKIVÜL ALKALMAZNAK:

— mezőgazdasági gépészeket
— lakatosokat
— hegesztőket
— szerszám-matrica készitőket
— esztergályosokat
— szerszámgép-javitó lakatosokat

Alkalmazási feltételek a 914|1968 számu MTH értelmében.

Ezenkivül alkalmaznak szakképesitetlen munkásokat rövid időtartamu tanfolyamokra, az alábbi szakmákban való kiképzésre:

— épitő-szerelő lakatos
— hegesztő

Jelentkezhetnek 7—8 osztályt végzett, katonai szolgálatot teljesitett Arad megyei lakosok.

Mindennemü felvilágositást a vállalat személyzeti osztálya nyujt naponta, telefon 164-90, 164-91, belső szám 10.

(897)

A jó eredmények kulcsa...

(Folytatás az 1. oldalról)

tagjai nem támogatnak kellőképpen, gyakran magamra maradok a munka megszervezésében. Esztergályos vagyok, két váltásban dolgozom. A KISZ-tevékenységgel csak szabadidőmben foglalkozhatok.

— Nem a titkárnak kell mindennel foglalkoznia. A bizottság minden tagjának jól meghatározott feladatköre kell hogy legyen. A rábizott munkáért pedig mindenki felelősséggel tartozik.

— Eddig nem éltünk a felelősségrevonás jogával...

A miértre nem kaptunk elfogadható magyarázatot. Az viszont kiderült, hogy a KISZ-szervezetek között nem alakult ki szoros kapcsolat, kevés az átfogó, sok fiatalt mozgósító akció.

És az is kiderült, hogy a titkár véleménye szerint eredményes tevékenységhez elsősorban kollektiv munkára, a bizottság valamennyi tagjának aktiv hozzájárulására lenne szükség.

Egyetértünk. De a felismerés önmagában — kevés.

A városi KISZ-bizottság bővitett plenárisán az ideológiai, politikai, kulturális-nevelő tevékenység javitásáról volt szó. A fiatalok birálati szellemben elemezték munkájukat. Érdemes meghallgatni véleményüket.

MÁRTOIU AUREL mérnök, a Lumea Nouă MTSZ KISZ-titkára: — Szervezetünk nem forditott kellő figyelmet a politikai-ideológiai-nevelő munkára. Szerintem máshol is ez a helyzet, ami jórészt a titkárok hibája.

A hiányos politikai-ideológiai nevelő munkát pedig az egész szervezeti élet megsinylette. A pártbizottságtól nem kaptunk elég támogatást.

TĂŞEDAN TRAIAN, a CFR műhelyek munkása: — A fiatalok kezdeményezéseit nem karolják fel kellő mértékben; ez azzal a veszéllyel jár, hogy féket vet a kezdeményező szellemnek.

BULBOACĂ TRAIAN: — Az intézkedési tervet, ha elfogadtuk, tartsuk is tiszteletben.

VIŢELAR TRAIAN, a liceum KISZ-titkára: — Szervezetünk nem teljesitette önkéntes-hazafias munkavállalásait, noha a városszépitési akcióban a diákok vállalták a legnagyobb részt. Alapszervezeteinknek nem sikerült eddig hatékony intézkedéseket hozni azokkal szemben, akik kivonják magukat a közösségi munkából.

A birálati és önbirálati hangvételü hozzászólásokból tovább idézhetnénk. De talán ennyiből is kiderült, hogy a városi bizottság tagjai is felismerik a tevékenységükben mutatkozó hiányosságokat.

Ebből kiindulva kell tehát — cselekedni!

Hatékonyabb pártirányitást, ellenőrzést

Több ilyen vélemény hangzott el: a fiatalok nagyobb támogatást várnak a pártszervezetektől.

POPESCU GRIGORE elvtársat, a városi pártbizottság helyettes titkárát, a művelődési ház igazgatóját kérdezzük: mi erről a véleménye?

— Szerintem nem lehet általánositani. A CFR műhelyek a kürtösi Lumea Nouă és a Kisiratosi MTSZ pártszervezetei például sokat foglalkoznak a fiatalok problémáival. De a segitséget helyesen kell értelmezni. A pártszervezet nem végezheti el a KISZ munkáját. Nem tudok olyan esetről, hogy a kért konkrét támogatás elől kitért volna bármelyik pártszervezet, akármelyik kommunista.

Véleményünk szerint a pártszervezeteknek, személyesen az alapszervezeti titkároknak mindenképpen gyakorolni kell az irányitó, ellenőrző tevékenységet — még akkor is, ha a KISZ „elfelejt" segitséget kérni.

Idézzük **IŞPAN IOAN** elvtárs, a városi pártbizottság titkárának szavait:

— Igazságtalanok lennénk, ha nem ismernénk el a KISZ-szervezet eredményeit. Meg kell azonban mondanom, hogy többet várunk fiataljainktól: nagyobb lelkesedést; lendület kell jellemezze az ifjusági akciókat, többet kell tenni a munka iránti felelősség növeléséért, általában a fiatalok politikai-ideológiai, kulturális-nevelőséért. A pártbizottságnak, az alapszervezeteknek is az eddiginél jóval nagyobb segitséget kell ehhez nyujtania.

☆

Ankétunk során a kürtösi KISZ-szervezetek tevékenységében mutatkozó hiányosságokra, ezek okaira próbáltunk fényt deriteni. Az eredményekről nem szóltunk. Nem azért, mintha nem lennének említésre méltóak. De ugy véljük, az eredmények nem adhatnak önelégültségre okot. Csak a hiányosságok őszinte feltárása, és természetesen kiküszöbölése, vezethet a KISZ munka eredményesebbé tételéhez.

Általános vélemény Kürtösön — és magunk is azt tapasztaltuk —, hogy a politikai-ideológiai és kulturális-nevelő tevékenység megjavitására vonatkozó pártdokumentumok szellemében lezajlott városi KISZ-plenáris fordulópontot jelentett az ifjusági munkában. Számos, értékes, konkrét javaslat született, az elfogadott intézkedési tervek az eddigieknél sokkal átfogóbbak, tartalmilag gazdagabbak, nagy hangsulyt fektetnek a hazafias nevelésre, az ifjuság politikai-ideológiai felkészitésének javitására.

PIM EUGEN elvtárssal, a megyei KISZ-bizottság Kürtösért felelő aktivistájával (egyébként nagyon rövid ideje felel Kürtösért) összegeztük ankétunk tanulságait:

— A kollektiv munka elvének érvényre juttatása a szervezeti élet irányitásában, az egyéni felelősségek pontos meghatározása, a tevékenységi tervek tiszteletben tartása szükséges.

— Több figyelmet kell forditani a tevékenységek tartalmi javitására, vonzó, nevelő hatásu, sok fiatalt bevonó akciók szervezésére.

— Erősiteni kell a pártszervezetek irányitó, ellenőrző tevékenységét.

TUDÓSÍTÁSOK • PILLANATKÉPEK • BESZÁMOLÓK • FOTÓRIPORTOK • JEGYZETEK • HÍREK • ÚTLEÍRÁSOK • HUMOR

VL Magazin

Hasonlítok a hugomra

Vagy ő hasonlit rám? Különben ez mindegy. A lényeg, hogy minden második ember, aki együtt lát vele, ámuldozva állapitja meg: mennyire hasonlitanak egymásra!

Hát, igen. Ez általában igy szokott lenni. Mert ugye, a kromoszómák... meg Mendel-Morgan... egyszóval a testvérek hasonlitanak egymásra.

És az emberek ezt szeretik észrevenni. És záporozzák a kedveskedő, udvariaskodó megjegyzéseket.

— Olyanok, mint két tojás. Ikrek, ugye?

— Nem, nyolc és fél év van köztünk.

Vagy:

— A fia? Hogy hasonlitanak!

— Nem, nem, az öcsém. Lányom van és még pólyás.

Meg:

— A kislány egész az anyja.

— Igen, ezt én is mondtam az asszonynak, amikor örökbe fogadtuk.

Persze nem mindig ilyen találóak a bölcs megállapitások.

S van eset, amikor igen megoszlanak a kedves ismerősök véleményei a gyerekről.

— Ez a lurkó, kérem, kiköpött apja.

— Na, na! Az orra lehet, hogy az apjáé, de a szeme és az a csöppnyi szája csakis az anyjáé. Nekem elhiheti, én még a mózeskosárból ismerem az anyját.

Legjobban azokat csodálom, akik felmérhetetlen éleslátással észreveszik, hogy az alig pár hetes mákszemnyi csecsemő a mamájára vagy a papájára hasonlit. Tudják ők, hogy a nevetése akár az apjáé, a szeme zöld, mint az édesanyjáé, de a nagymamából is van benne valami. Ő a környék legszebb gyereke, csak a füle... az egy picit nagyra sikerült, no de ez senkit sem szomorit el, hisz a szegény megboldogult nagypapának még nagyobb volt.

J. B.

Az utca

Az utca, néptelen. Tökéletes a csend. Idős férfi halad a járdán. Átellenesen egy ifju közeledik. Egyvonalba érnek. Az est csendjét egy harsány, OOOáááh, zavarja meg. A férfi megrezzenve tekint az oroszlánorditás irányába. Az ifju a tettes. Akkorát ásitott, mint egy hangos heti hiradó. A szája is tátva maradt utána. Az idős, kacag. Az ifju észre sem veszi. Halad. Kapu alól, fiatal nő lép az utcára. Meglátja a kacagót, ki magában vidul. Erre ijedten visszaugrik. Két kattanás. Bezárkózott. Ekkor a férfiból jókedvü hahotasorozat tör ki. Nevető ember.

★

Egy ház ablakából harsány rádió-zene hallik. Borizü férfihang, magagyártotta szöveget gajdol hozzá. Visitó női szoprán biztatja. Járókelő közeledik. A házon gyászlobogót és particédulát lát. Csodálkozva torpan meg. Mások is. — Embertelenség — mormolják. Ház, ahol halott van és a szomszédok, — vigadnak. Éneklő ember.

★

Idős nő áll tanácstalanul a sarkon. Mankóra támaszkodik. Nem mer átmenni az uttesten. Segitségkérően néz körül. Nem látják. De mégis egy férfi... Ügyesen rést lesve, átvezeti. Majdnem tul vannak. Ekkor veszélyes iramban, egy Renault-közeledik. Már-már balesettől kell tartani. A férfi ügyes, határozott mozdulattal biztonságba helyezi a nőt. Megfordul. Halk csettenéssel, összehajtható stop-jelző piroslik fel kezében. A vezető fékez. Megáll. Megadással mutatja be iratait. Hallgatag ember.

P.V.

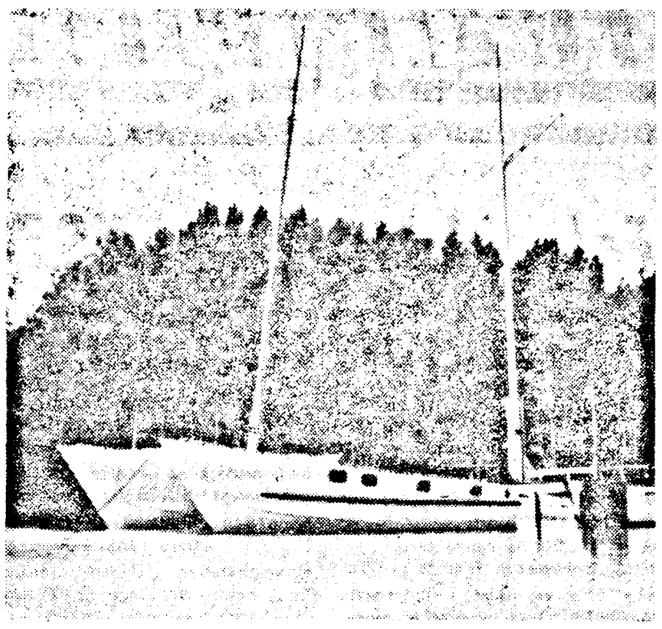

A Balatonon közlekedő vizijármii — képünkön — aluminiumból készült.

Egy régi iskola

A Sebeşului és a Postăvarul utca sarkán méltósággal teli épület: a Mezőgazdasági Liceum.

Sokan vagyunk, akik nem tudunk meghatottság nélkül elmenni előtte. Itt a nagyudvaron játszottunk lovascsatárt, ostort és itt hógolyóztunk a nagyszünetben... A Sebeşului utca felőli „nagykapu" alatt, érdekes, fekete táblát látunk. Latinul volt s akkor még nem értettük a deák nyelvet.

Az épület 1887-ben készült el. Ez volt a „községi polgári fiuiskola" és elemiiskola. A huszas évektől: a „Iosif Vulcan gimnázium". (Hogy csodáltuk, mi, kis „pocarágok", a nagy, erős polgáristákat, a mikor a nagyudvaron birkóztak és hogy ámultunk a pompás tornaterem gyürühintáinak és bordásfalainak láttán...) 1937-től a kereskedelmi fiuiskola alsó tagozata müködött itt. Majd — mig Arad is egyetemi város volt — a Zootechnikai Intézet. (Akkor is jártam benne, a tornaterem boncteremmé alakult).

És régen elmult gyerekkorunkban, az egyik teremben, rejtélyes üvegek, kémcsövek foglalkoztatták a fantáziánkat. Az épületben — rövid ideig — vegyvizsgálóállomás müködött.

Később, jól benn a férfikorban,

Aradi séták

mikor városunk multját hüvelyeztük, a fekete tábla titka is megoldódott. A latin szöveg tartalma körülbelül a következő: Arad tanácsa és lakosai emelték ezt a „gyakorló-teret" a muzsáknak és az emberi jellemek megjobbitására" (A szöveget, először, kollegám és barátom dr. Nichi Lazár, volt kulturpalotai igazgató forditotta le.)

A régi gimnázium, vagyis a mostani épület helyén állott egykori épitmény története, szinte egyenértékü Arad kulturhistóriájával. Ennek a növendéke volt Ion Slavici, B. V. Stănescu, Csiky Gergely és sokan mások, akik az iskola dicsőségét öregbitették. Ebben a földszintes, mert az volt, egyszerü scholában tanultak a régi aradi diákok, akik jól beszélték a deák nyelvet, de a labdázásban sem voltak utolsók Szöllösy Károly, egyik elfeledett történetirója városunknak izgalmasan érdekes könyvet irt a gimnáziumról és növendékeiről. Csinyjeikről a levéltár elsárgult aktái beszélnek.., Igy Mózer János „hatodik oskolabeli deák" szinházi viselt dolgairól (1832-ben) vagy a régi, izgalmakkal teli érettségikről. A tanulók önképzőköri versenyeit, a „Zsenge mutatványok" cimü kötetben olvashatjuk.

És a mai épület, ehhez is menynyi emlék füződik. Disztermében még képkiállitást is rendeztek a mult században. Jó ideig a Kölcsey Egyesület is használta. S itt müködött a Kereskedő Ifjak Önképzőköre (És nemegy régi szinészi karrier — innen indult...)

Ha most végigmegyünk a folyosókon, szemünk a régi falitáblákat keresi — és hallani véljük az öreg pedellus, János bácsi ezüst csengettyüjét... Lemegyünk a „kisudvarra", ahol az év végi csoportképek készültek. Belesünk a volt természetrajzi szertárba, ahol akkor csontváz riogatta gyermeki képzeletünket..:

A régi tanitókat és tanitó néniket is látni véljük és a rettegett igazgatót kis kecskeszakállával. Álmok, ifjuság, emlékek, régi tavaszok és gyermekzsivajtól hangos őszök... Szemközt a papirkereskedés (most szabómühely) és az ódon házban, a régi cukrászda sincs meg már, ahol „törmeléket" vettünk...

A lépcsőket, mert mély vájatot vésett beléjük a sok ezer kis láb, kicserélték. De most is diákok jönnek ide. Ma is a tudomány „gyakorlótere", ahogy a kapualatti, latin emléktábla hirdeti. A jövőt munkálja ez az iskola is, mint minden régi és uj iskola.

FICZAY DÉNES

A fizika csecsemőkora

A fizika atyja — igy nevezik ARCHIMÉDESZ-t, a sziciliai Szürakuza szülöttét. Jelentős munkát fejtett ki a mértan és a számtan területén. Nevéhez füződik — többek között — a mai tizes számrendszer bevezetésének alapgondolata.

Tudományos tevékenységének egyik legjelentősebb fejezetében a testek egyensulyu helyzeteit tanulmányozó sztatika alaptörvényeit fogalmazza meg. Ezek közül is a legfontosabb az emelő törvényének megállapitása. — Emelő például a gyermekparkokban látható billenőhinta. — Ennek „karjai" egyenlő hosszuságuak. Ha a hintára két egyenlő sulyu gyerek ül rá, a hinta egyensulyi helyzetben van, amelyből kis lenditéssel kimozditható. Ha azonban a hinta egyik végébe egy nehézsulyu birkózó ül, másikra pedig egy pehelykönnyü kisgyerek, nyilván a birkózó oldalára billen a hinta. De a kisgyerek mindenképpen a magasba akarja emelni a nálánál sokkal nehezebb birkózót. Lehetséges-e ez? Archimédesz határozott igennel válaszolna. Lehetséges, ha a hinta billenőjét ugy mozditjuk el, hogy az erő karja (az alátámasztási ponttól a kisgyerek felé eső rész) hosszabb legyen, mint a teher karja. Az erő és az erő karja, valamint a teher és a teher karja között forditott az arány. Kis erővel nagy terhet is felemelhetünk, ha az erő karja annyi egységgel hosszabb a teher karjánál, amennyivel nagyobb a teher az erőnél. Archimédesz már saját korában nagy sikerrel alkalmazta a gyakorlatban felfedezését. „Varázserejü" harci gépei Szürakuza védelmét szolgálták a II. pun háboruban. Ugyancsak az emelő elv szerint müködnek a csigák, illetve csigarendszerek. Minél több csiga alkotja a rendszert, annál nagyobb terhet lehet elmozditani, kis erővel. Megfelelő csigarendszer közbeiktatásával egy ember akár egy vonatszerelvényt is képes elmozditani.

Fizikába-kukkantó

Talán a legismertebb Archimédesz-törvény a vizbe merülő testekre vonatkozik és kimondja: minden folyadékba merülő szilárd test annyit veszit sulyából, amennyi az általa kiszoritott folyadékmennyiség sulya. Érdekes körülmények között jött rá Archimédesz erre a törvényre. Egyszer, amint épp fürödni indult, azon gondolkozott, hogyan tudná bebizonyitani, hogy királyának egyik koronája nem tiszta arany, hanem ezüstöt is tartalmaz. Amint igy töpreng a szakállas tudós, belemászik a színültig telt dézsába. Egyszerre kővé mered a meglepetéstől, s a másik pillanatban már rohan is meztelenül az örömhirrel: megvan a megoldás! Archimédesz, amikor bemászott a vizzel telt dézsába, észrevette, hogy minél mélyebbre ereszkedett bele, annál több viz ömlött ki. Ezt a jelenséget felhasználva, az összehasonlitás módszerével, sikerült bebizonyitania, hogy nem tiszta arany a királyi korona.

Archimédesz csodálatos harci gépei két évig tartották Szürakuza várát, mig aztán i.e. 212-ben csak elfoglalták a rómaiak. Néhány római katona behatolt az öreg tudós házába. Archimédesz épp homokba rajzolt mértani ábrákat tanulmányozott. Az egyik katona rátaposott a rajzokra. „Ne bántsátok a köreimet!", kiáltotta az agg gondolkodó. A római sértésnek vette az öreg szavait és azonnyomban testébe döfte lándzsáját. Az emberiség egyik leghatalmasabb lángelméje hullott holtan lába elé.

Athén hanyatlása után Alexandria lett a görög tudomány központja. Itt élt és dolgozott HÉRON, akit a fénytan kérdései foglalkoztattak. Az optika területén ért el szép eredményeket CLAUDIUS PTOLEMAIOS is. Megállapitotta a fényvisszaverődés és a fénytörés törvényeit.

Az ókori görög gondolkodók a fizika tudományának alapköveit helyezték le. Megnyitották az utat, s megmutatták a fejlődés irányát. A mai ember nagy tisztelettel adózik emléküknek.

JUHÁSZ BÉLA

A galaci Gheorghe Vanghele, aki szenvedélyes botanikus, ritkaságokkal teli kertjében meghonositotta a Welwitschia Mirabilist, amelyet Friderick Welvitsch, a neves osztrák botanikus fedezett fel Dél-Afrika sivatagában. A fa formáju növény törzsén élénk szinü virágcsokrok nyilnak, mindkét oldalt egy-egy hosszu levéllel keretezve.

AFORIZMÁK (14.)

VIZSZINTES: **1. Garabet Ibrăileanu (1871—1936) román iró mondása: „Valahányszor azt látom, hogy őszinte vagy, az a benyomásom, hogy abban a háboruban, amelyet mindenki visel mindenki ellen..."** 17. Eredeti irányától eltérit. 18. Ruganyosságot ad, névelővel. 19. Állatok megkötésére használt eszköz, névelővel. 20. Madarakat elkerget. 21. Forgalmas kikötőváros az NSZK-ban. 22. Lenülület. 23. Közelre mutató szó. 24. Fejlett iparral rendelkező település Kolozs-megyében. 26. Zimán József regényének cime. 28. V. L. 29. A lisztet „tisztitom". 31. Névelős vadászallás. 32. Orr — franciául. 33. Kiejtett francia hős. 35. Vizzel telitődve megduzzad (pl. hordó) 37. T. D. 38. Labdajáték. 39. Dőlt négyzet, idegenesen irva. 42. Olasz férfinév. 44. „Ezt" használnak a vizisportnál. **46. Makszim Gorkij mondása: „Ember — ...".** 49. Skála-alaphang. 50. Enyém — franciául. 51. Kevert per. 52. Bemenni — franciául. 53. Labdajátéknál teszi a kapuban. 54. Télen viseljük. 55. Végtelenül ferde (!!). 56. Férfinév. 57. Testrésze. 58. Arany — franciául. 59. Emberi lény. 61. Keresztül. 62. Inas, szolga — franciául és románul. 63. Illemszabályok összessége. 64. Hivatalos irat. 66. Himállat. 67. Nép — oroszul. 69. Tiltószó. 70. Nomen nescio. 71. Keleti vallás mitológiai alakja. 74. Olasz pénzdarab, névelővel. 76. Finn város Helsinkitől északra. 79. Aki kisebb darabokra vagdal.

FÜGGŐLEGES: 1. Tulajdonképpen locsogás. 2. Női név. 3. Részben kotor! 4. Puzdra. 5. Megrendítő, megrázóan szomoru. 6. Reggel üt ennyit az óra. 7. Állatlak. 8. Erős hangon. 9. Marékban van! 10. Rugalmas, vizhatlan anyag. 11. Hatalmas, névelővel, de forditva. 12. Állóviz. 13. Pacsirta jelzője. 14. Csak a körvonalai alapján felismerhető személy. 15. Kecskelábu védőisten az ókori görög mitológiában. 16. Á.N. 21. Jól megszaggatja. 22. Könyörgés ék. h. 25. Valakire. 27. Hangnem. 28. A kapus több mutatványa labdarugó-mérkőzésen. 29. „Ebből" is készitenek lekvárt, szirupot. 30. Gyermekotthon régebbi neve. 32. Bámul. 34. Fókaféle agyaras állat. 36. Az erdő, a vadászat római istennője. 38. Kecskehang. 40. Vétek. 41. Tornatermi felszerelés, torna... 43. Bőven bocsátják ki magukból. 45. Férfi — latinul. 47. Cukrászsütemény. 48. Barlang, olasz eredetü szóval. 53. Meghatározott helyen. **54. Széchény István mondása: „Egynek minden nehéz;..."** 55. Korholtam, régiesen. 56. Mint a függ. 27. 57. Elkevert valamit. 59. Theodor..., német költő a mult században. 60. Ebédje. 63. Az észak-amerikai Öt-tó egyike. 64. Előtt — latinul. 65. Névelős régi sulymértékegység. 68. Mint — németül. 70. Néhol egynemü hangzói. 72. Lep, keverten. 73. A haza. 75. Télisport. 77. A.M. 78. Visszahúl. 80. Zebu fele.

MEGOLDÁS: Az Aforizmák (13) megfejtése: Vizszintes 1. ...a nők hagyják, hogy szeressék őket; 47. ...az, hogy nem létezik; függőleges: 56. ...ne vásárolj csukott könyvet.

☆

Az október 1-i lapszámunkban közölt Aforizmák (13) helyes megfejtőinek névsora: Antalffy Katalin, Áron Lili, Ciocan Annamária, Czibrik Ibolya, Engel Ottilia, Györkös Lajos, Hajós Izabella, Horváth Barbara, Huszágh Anna, Jantó Gyula, Láng István, Markó Henrietta, Marton Erzsébet, Major Ria, Mutnyánszky Józsefné, Örfi Erzsébet, Prohászka István, Szobolai Ferenc, Szeredi Gáborné, Weiss Zsófia, Weisz Zsuzsa (Arad), Gagyi Pálffy Teréz (Kisiratos), Mann Jenő (Kisjenő), Szalay József (Csermő).

H A V A S I P I L L A N A T K É P

Tavak birodalmában (I.)

A természetes szépségek csodálatos varázsa mindig lenyügözi az embert. Szeretem bámulni a tenger hullámait, amint megtörnek a töltésen, a szeszélyes folyók lassan hömpölygő áradatát, vagy a nap tüzében sziporkázó bérceket. Ezekben van valami ősi erő, valami félelmetes, mi megejti az embert.

A hegyi tavak világa egészen más. Valami végtelen csend és nyugalom üli meg a tájat: csendes, kristálytiszta tükör, melyen csak a vizbedobott kő, vagy egy-egy apró élőlény borzol lassan szétesedő gyürüket.

Tengerszem, mondja a nép: a természet által itthagyott óriási vizcsepp az élet szüntelen körforgatagában. Cirkuszvölgyek napottükröző szemei, évezredek glecscsereinek morénagátolta maradványa, melyet ujratölt az eső s a hó.

Hegyi tavaink közül is a legmélyebb benyomást a Fogaras óriás bércei alatt bujkáló tengerszemek keltették bennem. Csodálatos varázsuk fáradtságos mászás utáni ajándék. Avrig, Căltun, Bilea, Capra, Podragel, Podrag, Buda, Urlea stb valamennyi rejtett cirkuszvölgy büszkesége.

Az Avrig

tavat a Ciortea csucsról pillantottuk először meg. Négyórás gyalogut állt mögöttünk. Megmásztuk a Surul menedékház utáni 800 méteres szintkülönbséget s aztan végig a Fogaras főgerincén. Mindkét oldalon mély cirkuszvölgyek, majd füves hegyoldalak s alattuk a mélyben végeláthatatlan fenyves. A Budislavul 2345 méteres csucsa alaposan kivette belőlünk az erőt. Mindenütt erózió által szétszórt sziklák, valamennyi kristályos pala. Ereszkedünk s éles hegygerincen visz az ut ujabb félórát. Közben két kisebb csucsot kerülünk meg mig végre elérjük a 2427 méteres Ciortea oldalát s elénk tárul a mélyben az AVRIG. Dél felől, mint valami fantasztikus amfiteatrum ugy öleli a hegy az árnyékban szendergő tavat. A csucsról vad vizesés szakad a tó felé, majd a lapos teraszon elankad s zugva csörgedez a tó medrébe. A tó partja dus füvezetével pihenőhely mindenki számára. A juhászoknak amolyan frissitő, szélvédett természetnyujtotta palánk mielőtt neki lendülnének a meredek óromnak; a turistáknak ebédszünet akár a Suru, akár a Negoi felől jönnek. Egy óriás szikla mellett a konzervdobozok arról árulkodnak, hogy e tájat nap mint nap tucatjával keresik fel a turisták. Mi is négy csoporttal találkoztunk. Megnézzük az utmutatót, néhány számadat: 230 méter széles, 130 méter hosszu, 5 méter mély. Az utmutató tábla három és fél órát mutat mind a Suru, mind a Negoi irányába. Fele ut. Jól esik a pihenés. Közben az állandóan változó felhőzet mögött elbujik a nap, hüvös szél kerekedik és szemerkélni kezd az eső.

Még néhány fénykép s aztán fel a hátizsákkal s indulunk fel a meredek kaptatón a Scara csucs felé. A hegyoldalban visszanézünk. Az Avrig eltünik. Már csak a vizesés zugása emlékeztet a szépséges tájra.

A Căltun

vidéke egészen más. A Fogaras csodálatos sziklarengetege mindenütt tartogat valami ujat. Ez a tó már a napsütötte déli oldalon fekszik s az Avrig rideg hüvösségével szemben valami pajkos vidámságot áraszt, valami szertelen örömet, mely talán a déli napfény hatása alatt mozgalmasságra ösztökéli az embert. Pedig a Căltun is alaposan megdolgoztatott. Jó két órát másztunk a Negoiu turista szállótól a gerincélig. A mintegy 150 méteres horony a Strunga Ciobanuluinál, kábelek nélkül az erőt is kivette lábunkból. Óriási kőpadokon mentünk tovább, egy mindenfelől bérceközvezte óriáskatlanban. Sehol egy élőlény a turistákon kivül, még növényzet is alig akad. Az összedobált hatalmas sziklapadok után lépcsős sziklafalon jutottunk fel egy kagylószerüen összekoptatott töméntelen kőfolyosóra. Mint valami óriáskenyerek János Vitéz országában, ugy borulnak egymásra a vizsurolta szörnyü sziklák. A kőkenyerek között számtalan csörgedező vizfolyás, felettük a Negoi 2500 méteres csucsa, köröskörül szertelen sziklatarajokkal. Az időt sem merjük, csak gyönyörködünk a mesebeli cipókban s egyszer csak a nyeregből sziporkázó napfényben tárul elénk a mélyben, 2147 m magasságban a tengerszint felett, a Căltun kerek viztükre. A tó kisebb mint az Avrig, de fekvése melegebb, pihentetőbb. Szinte csalogatja a turistát a déli verőfény. Előkerülnek a konzervek, a primusz. Vadonbeli ebédfőzés.

Közben ujabb csoportok vernek mellettünk tábort: németek, csehek. Ez is fele ut, jó három és fél óra a Negoi, ugyanannyi a Bilea menedékház, és egyik sem könnyü utszakasz. Önkéntelenül vetődik fel a kérdés: bizony már itt is elkelne egy kisebb turistaház. Igy viszont bármilyen jó is a pihenés, hamarosan indulnunk kell. Az idő is változékony, s még messze a menedékház. Helyet is az kap, aki idejében érkezik.

A Bilea

tavat ismerik a legtöbben. Egyrészt a Fogaras legnagyobb felületü tava, másrészt a legkönnyebben megközelithető. Ebben az évben negyedszerre voltam a tónál. Háromszor lentről, a vizesés felől másztam meg a szerpentines teraszokat, az idén már gerinctura vezetett a tó közepén épült festői szépségü turistaházhoz.

Zuhogó esőben tettük meg az utat a kábelekkel kifeszitett éles gerincen a Căltun és a Laita csucs között. Bőrig ázva érkeztünk meg a rogyásig tömött turistaházba. Még az ebédlőasztalokon sem volt hálóhely. Szerencsére fiam, ki aznap jött és a megbeszélés szerint itt kellett találkoznunk, ideje korán foglalt priccseket.

KOVÁCH GÉZA

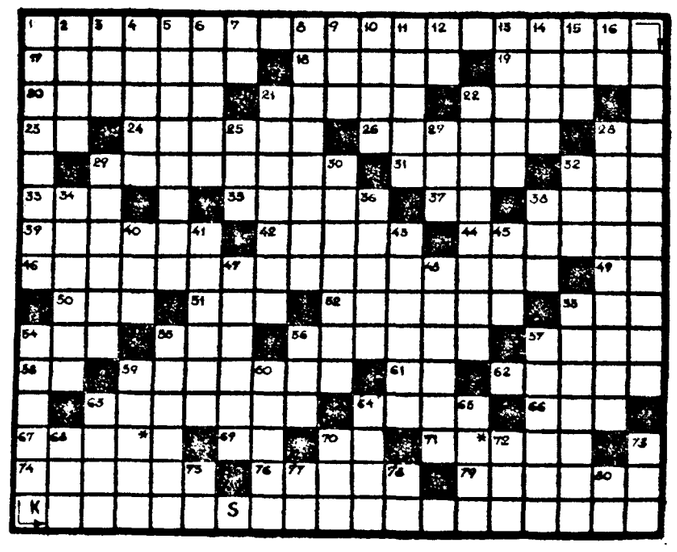

NEMZETKÖZI ÉLET

Ismét külpolitikánk vezérelveiről

A nemzetközi közvélemény számtalanszor és joggal állapitotta meg hazánk külpolitikájáról: az egyik legaktivabb, leggyümölcsözőbb, leginkább kezdeményezőképes és következetes politika az ENSZ-Alapokmány elveinek, a világszervezet módszereinek védelmében és szolgálatában. És nem véletlenül, hiszen a román külpolitika népünk akaratát és érdekeit testesiti meg, olyan népét, amely minden alkotó erejével és képességével hatalmas konstruktiv programot valósit meg, tehát létérdeke a nemzetközi béke és együttmüködés. Nem véletlen az sem, hogy államunk külpolitikai munkássága perspektivikus, sorozatos külpolitikai akciói harmonikus egységbe kapcsolódnak.

A fenti megállapitásokat mindenben alátámasztják hazánk képviselőinek nyilatkozatai, közöttük Corneliu Mănescu külügyminiszter beszéde az ENSZ-közgyülés XXVI. ülésszakán. A beszéd ékesszólóan tükrözte, hogy Románia külpolitikáját mélyen áthatják napjaink követelményei, hogy meghirdetett elvei és gyakorlati állásfoglalásai tökéletesen azonosak, következetesen szolgálják a nemzetközi kooperáció és együttmüködés ügyét.

Külügyminiszterünk olyan pillanatban fejtette ki ismét külpolitikai vezérelveinket, amikor a nemzetközi realitások tanusága szerint a népek feltétlenül érvényesiteni kivánják önrendelkezési jogukat, sorsuk urai akarnak lenni, határozottan védelmezik szabad és emberhez méltó létüket, sikraszállnak azért, hogy akadálytalanul fejlődhessenek a béke, a jólét és a civilizáció utján az erőszak és a diktátum imperialista politikája ellenében, mindennemü elnyomás és uralom ellenében. A népek egyre erőteljesebben követelik azt a jogukat, hogy szabadon rendelkezzenek természeti kincseikkel, felhasználhassák azokat saját fejlődésükre — hangsulyozta a nemzetközi fórum magas szónoki emelvényéről Corneliu Mănescu. E körülmények megvalósitása, a feszültség és a konfliktusok gócainak megszüntetése, minden nép biztonságának garantálása érdekében elengedhetetlenül szükséges — és ez a tény nyomatékosan kifejezésre jutott a közgyülés jelenlegi ülésszakán is —, hogy az összes államok kötelezettséget vállaljanak: a jövőben uj, egészséges alapokra helyezik külkapcsolataikat, mégpedig a nemzeti szuverénitás és függetlenség, a teljes jogegyenlőség és a kölcsönös előnyök, a belügyekbe való be nem avatkozás elveire, az erőszak és az erőszakkal való fenvegetés kizárására. Ezek az egyetemes érvényü elvek, amelyeket hazánk mindig kifejezésre juttatott és szigoruan betartott, teljes mértékben igazolták külpolitikánk helyességét, fokozták azt a rokonszenvet, megbecsülést és nagyraértékelést, amelynek napjainkban Románia világszerte örvend. Hangsulyozni kell ugyanakkor, hogy ezeket az elveket mindenkinek mindenkivel szemben tiszteletben kell tartania. Minél következetesebben előmozditják a nemzetek közötti egyenlőséget és tiszteletet, minél szilárdabban érvényesitik ezt a nemzetközi élet gyakorlatában, annál hatékonyabban járulnak hozzá a népek az előttük álló nagy célkitüzések megoldásához.

Románia ENSZ-küldöttsége — hangsulyozta a külügyminiszter — minden tőle tehetőt megtesz, hogy a jelenlegi ülésszak minél pozitivabb mérleggel záruljon, hogy elősegitse az ENSZ akcióképességének növekedését, az összes államok közötti kapcsolatoknak az ENSZ-Alapokmány elveire való helyezését, a népek közötti együttmüködés széles körü fejlesztését, a béke, a biztonság és a haladás biztositására irányuló egyetemes erőfeszitések fokozását.

GH. CIOBANU

Felszólalások az ENSZ-közgyűlés vitáján

Aldo Moro olasz külügyminiszter az ENSZ-közgyülés vitáján hangsulyozta, országa szeretné, ha az ENSZ jelenlegi ülésszakán ünnepélyesen megerősitené a közel-keleti konfliktus rendezésének elveit, amelyeket a Biztonsági Tanács erre vonatkozó határozata rögzitett. Ezeket az elveket maradéktalanul alkalmazni kell — mondotta. Az olasz külügyminiszter kiemelte továbbá, Kina helyét az ENSZ-ben annak a kormánynak kell elfoglalnia, amely törvényesen képviseli a nagy kinai népet, vagyis a Kinai Népköztársaság kormányának.

Osman Olcay török külügyminiszter megelégedéssel nyilatkozott az Európában uralkodó enyhülésről. A közel-keleti helyzettel kapcsolatban kifejezte reményét, hogy az érdekelt felek erőfeszitései és Egyiptom reális állásfoglalása meghozza a Biztonsági Tanács határozatára épitett igazságos rendezést. A felszólaló elitélte a Jeruzsálem sbátusát módositani próbáló egyoldalu lépéseket.

Nepál képviselője kijelentette: országa szilárdan állást foglal a Kinai NK törvényes ENSZ-jogainak helyreállitása mellett, ellenzi a kérdés kedvező megoldását késleltető obstrukciós javaslatokat. A felszólaló elitélte a folytatódó vietnami háborut. A be nem avatkozás elvei és az önrendelkezési jog megsértésének legnyilvánvalóbb példája ez — hangoztatta.

A következő felszólaló, Juan Antonio Tack, Panama Köztársaság külügyminisztere rámutatott, hogy elfogadhatatlan a Panama-csatorna használatára vonatkozóan országa és az USA között fennálló jelenlegi szerződés. Mint mondotta, ez a szerződés lehetővé teszi, hogy az Egyesült Államok Panama Köztársaság szuverénitásának és függetlenségének megszegésével növelje területét és hatalmát. A szónok rámutatott országának arra az óhajára, hogy a szerződést helyezzék hatályon kivül és állitsák vissza Panama joghatóságát saját területe felett.

Auxence Ikonga, Kongó Népköztársaság külügyminisztere elitélte Portugáliát az Afrikában folytatott fajirtó háboruért. Ennek az országnak a politikáját támogatják NATO-beli szövetségesei — mondotta. A szónok támogatta Dél-Vietnam Köztársasága ideiglenes forradalmi kormányának javaslatait a vietnami béke helyreállitására. A kongói miniszter követelte „tegyék jóvá a világ legnagyobb nemzete ellen elkövetett sulyos igazságtalanságot" és állást foglalt a Kinai NK törvényes ENSZ-jogainak azonnali helyreállitása mellett.

A közgyülés folytatja munkáját.

A GATT-Tanács jóváhagyta a Románia csatlakozására vonatkozó megállapodást

Az Általános Tarifa- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) Tanácsának genfi összejövetelén megvitatták a Románia csatlakozására vonatkozó megállapodás-tervezetet. C. H. Archibald nagykövet (Trinidad-Tobago), a megállapodás-tervezetet kidolgozó külön munkacsoport elnöke a tanács elé terjesztette a csatlakozás fő feltételeit, s a csoport nevében inditványozta Románia teljes jogu GATT-tagként való csatlakozásának jóváhagyását.

Ezt követően számos tagország, köztük Ausztria, Anglia, Argentina, Csehszlovákia, Chile, Kuba, Finnország, Olaszország, India, Jugoszlávia, Japán, Lengyelország stb. képviselői szólaltak fel. Kiemelve a Románia és az illető országok közötti kedvező kereskedelmi kapcsolatokat, támogatták országunk csatlakozását, s hangsulyozták, hogy hasznos lenne, ha Románia már a GATT következő szokásos évi ülésszakán (ez év november 15 és 27 között) bekapcsolódna e sokoldalu kereskedelmi egyezmény tevékenységébe.

Mircea Petrescu, Románia delegációjának vezetője kiemelte, hogy Románia csatlakozása a GATT-hoz hiven tükrözi a román kormány politikáját, amely fokozni kivánja országunk részvételét a nemzetközi munkamegosztásban, s fejleszteni kivánja kereskedelmi kapcsolatait minden országgal — függetlenül azok társadalmi-gazdasági rendszerétől —, a nemzeti függetlenség és szuverénitás, a teljes jogegyenlőség, a belügyekbe való be nem avatkozás és a kölcsönös előny alapján.

A GATT-Tanács egyhangulag jóváhagyta a munkacsoport jelentését és a csatlakozási megállapodást. A GATT szabályzatának megfelelően, a csatlakozási megállapodást a közeljövőben szavazás végett megküldik a tagországoknak. A megállapodás egy hónappal azután lép hatályba, miután azt Románia aláirta.

Corneliu Mănescu vacsorát adott több latin-amerikai küldöttség tiszteletére

NEW YORK — C. Alexandroaie, az Agerpres tudósitója jelenti: Corneliu Mănescu, Románia külügyminisztere vacsorát adott az ENSZ-közgyülés ülésszakán részt vevő több latin-amerikai küldöttség tiszteletére.

A vacsorán részt vett Juan Antonio Tack panamai külügyminiszter, Argentina, Chile, Kolumbia, Costa Rica, Kuba, Ecuador, Guatemala, Panama, Peru, Salvador, Uruguay, Venezuela állandó ENSZ-képviselői, a Dominikai Köztársaság ügyvivője és ideiglenes ENSZ-képviselője, Brazilia állandó ENSZ-képviselőjének helyettese. Jelen volt az ülésszakon részt vevő román küldöttség több tagja.

A vacsorán gyümölcsöző véleménycsere folyt az ENSZ-ülésszak számos fontos napirendi kérdéséről, valamint más, közös érdekü nemzetközi problémákról.

Románia külügyminisztere egyszersmind megbeszélést folytatott az Egyesült Nemzetek székházában Rudolf Kirchschlaeger osztrák külügyminiszterrel.

Az Agerpres tudósitójának adott nyilatkozatában az osztrák miniszter hangsulyozta, hogy gyümölcsöző és hasznos véleménycserét folytatott román kollégájával a jelenlegi ülésszak több fontos problémájáról, köztük a Kinai Népköztársaság törvényes ENSZ-jogai helyreállitásának szükségességéről, a Közel-Keletről stb. Megvitattuk az igen jó román-osztrák kapcsolatok különféle vonatkozásait is — mondotta Kirchschlaeger.

Maria Groza felszólalása a szociális-humanitárius és kulturális bizottságban

Az ENSZ-közgyülés szociális-humanitárius és kulturális bizottságában felszólalt hazánk képviselője, Maria Groza. Mint hangsulyozta, napjainkban a haladás lényeges követelménye, hogy csökkentsék és megszüntessék a fejlett és fejlődő országok közötti különbséget. Véleményünk szerint itt az ideje annak, hogy erélyesen fellépjenek a gyengén fejlettség felszámolásáért, felkaroljak a fejlődő országok haladástörekvéseit — mondotta.

Románia képviselője a továbbiakban kiemelte, hogy napjainkban az ifju nemzedék a haladás, a demokrácia és a béke hatalmas ereje-ként jelentkezik. Igen fontosak tehát az ifjuság kérdései, amelyek a jelenlegi általános vita során is oly sokszor felmerültek. Maria Groza emlékeztetett arra, hogy Románia és más országok kezdeményezésére az ENSZ-közgyülés már 1965-ben nyilatkozatot fogadott el az ifjuság neveléséről a béke, a népek közötti megértés és barátság eszményei szellemében, majd kijelentette: reméljük, hogy a közgyülés következő ülésszakán minden feltétel meglesz az ifjusági kérdések széles körü megvitatásához és a nyilatkozat alkalmazásának megvizsgálásához.

Plenáris ülést tartott a Bolgár KP Központi Bizottsága

A BTA hirügynökség jelentése szerint október 4 és 6 között plenáris ülést tartott a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága.

Todor Zsivkov elvtárs, a Bolgár KP KB első titkára a plénumon átfogó jelentést tartott a nemzetközi helyzet egyes kérdéseiről. Ezzel kapcsolatosan határozatot fogadtak el. Ivan Abadzsiev, a BKP KB Politbürójának póttagja, a KB titkára jelentést terjesztett elő a tudományos front és a felsőoktatás átszervezéséről. A plenáris ülés határozatot fogadott el ezzel kapcsolatosan. Stefan Vasziliev professzor tájékoztatót terjesztett elő annak a határozatnak a végrehajtásáról, amelyet a BKP KB az oktatási rendszer ujjászervezésére vonatkozólag hozott, Borisz Velcsev, a BKP KB Politbürójának tagja, a KB titkára pedig tájékoztatót terjesztett elő a BKP KB Politbürójának és Titkárságának tevékenységéről és határozatainak végrehajtásáról a párt X. kongresszusa óta eltelt időszakban.

A plénum elhatározta, hogy a jövőben a párt Központi Bizottságát rendszeresen tájékoztatják a BKP KB Politbürójának és Titkárságának munkájáról és hogy szabályként szögezik le: a Politbüró, az Államtanács és a Minisztertanács jelentősebb határozatairól a közvéleményt is tájékoztatni kell.

A plenáris ülés elhatározta, hogy a párt Központi Bizottsága mellett kisegitő szervekként létre hozzák a párt- és államépitési bizottságot, a gazdasági bizottságot; az ideológiai bizottságot és a külügyi bizottságot.

Elhatározták, hogy a következő hónapokban összehivják a párt Központi Bizottságának plénumait a következő kérdések megvitatására: a szakszervezetek tevékenységének főbb irányvonalai és feladatai a fejlett szocialista társadalom épitéséért vivott harcban Bulgária Népköztársaságban; a mezőgazdasági termelés növelése és hatékonyságának fokozása; a hatodik ötéves terv tervezetének megvitatása.

A BTA közlése szerint a plénum foglalkozott Angel Szolakovnak belügyminiszterként és a párt Központi Bizottságának tagjaként elkövetett egyes cselekményeivel is. A munkastilusban és -módszerekben általa megengedett sulyos, a párt elveivel és erkölcsével összeférhetetlen hibákért a plénum elhatározta, hogy Angel Szolakovot kizárja a Központi Bizottságból.

Cornel Burtică külkereskedelmi miniszter nyilatkozata iráni és iraki útjáról

Cornel Burtică külkereskedelmi miniszter iráni és iraki utjáról hazatérve a következő nyilatkozatot adta Tudose Nițescunak, az Agerpres munkatársának:

„Teheránban részt vettem a román-iráni gazdasági és müszaki-tudományos kooperációs vegyesbizottság 7. ülésszakán, amelyen megvizsgáltuk az előző ülésszak előirányzatainak megvalósulását. Houshang Ansarival, a vegyesbizottság iráni elnökével s az iráni kormány több más tagjával együtt olyan intézkedésekben állapodtunk meg, amelyek a következő években előmozditják a kereskedelmi cseréket, s mélyiteni fogják a gazdasági és müszaki kooperációt a két ország érdekében és javára".

Nicolae Ceaușescunak, az Államtanács elnökének küszöbön álló irani látogatásával kapcsolatban a külkereskedelmi miniszter elmondta, hogy a román államfőt nagy érdeklődéssel várják az iráni állam megalapitásának 2500. évfordulója alkalmából sorra kerülő ünnepségeken.

„Nicolae Ceaușescu elvtársat meleg szeretettel és barátsággal várják Iránban. Ezt őfelsége Mohammad Reza Pahlavi sahinsah is megerősitette előttem, hangsulyozva egyben az államfői szinten sorra kerülő megbeszélések fontosságát és jelentőségét".

„Irakba Mourtada al Hadissi gazdaságügyi miniszter meghivására látogattam el" — mondotta Cornel Burtică, méltatva iraki megbeszéléseinek fontosságát a román-iraki gazdasági együttmüködés további fejlődése szempontjából.

„Érdekes és hasznos megbeszéléseket folytattunk a két ország gazdasági kapcsolatainak továbbfejlesztéséről az iraki gazdasági élet vezetőivel, többek közt a gazdasági, az iparügyi, és a kőolaj- és bányaipari miniszterrel. Minden alkalommal bebizonyosodott, hogy sok lehetőség van a román-iraki gazdasági kapcsolatok pozitiv fejlesztésére".

Merényletet követtek el Yasszer Arafat ellen

Október 6-án merényletet követtek el Yasszer Arafat, a Palesztinai Felszabaditási Szervezet Végrehajtó Bizottságának elnöke ellen, miközben a tüzszüneti vonal közelében lévő Kuneitratól keletre a palesztinai támaszpontok ellenőrzését végezte. A Reuter és a France Presse hirügynökség szerint, ismeretlen személyek tüzet nyitottak a gépkocsira, amelyben Yasszer Arafat és a palesztinai szervezet másik két vezetője tartózkodott. A három vezető sértetlen maradt, a gépkocsi vezetője viszont életét vesztette.

A France Presse megjegyzi, hogy a sziriai hatóságok letartóztatták a merénylők egy részét és vizsgálatot rendeltek el.

A tőke világából

- **Nagy-Britanniában több mint 900 000 munkanélküli van**
- **Az olasz gazdaság 40 év óta nem volt ilyen nehéz helyzetben**
- **Az amerikai kormány megkezdte a sztrájkmozgalom felszámolását**

Hivatalos adatok szerint Nagy-Britanniában a munkanélküliek száma jelenleg több mint 900 000, de a jelek szerint év végéig meg fogja haladni az egymilliót. Az elmult 25 évben ezek a legriasztóbb adatok, de az nem derül ki belőlük, hogy az iskolából most kikerült fiatalokat is belefoglalták-e.

A The Guardian, amely szeptember 29-i számában a munkanélküli fiatalokról közölt riportot, megállapitja, hogy Angliában jelenleg 98 092 tizennyolc éven aluli személy nem kap alkalmazást.

☆

Luigi Preti olasz pénzügyminiszter kénytelen volt elismerni, hogy az olasz gazdaság 40 év óta nem volt olyan nehéz helyzetben, mint most. Már egy éve tart az ipari termelés stagnálása, s az ezzel egyidejüleg fokozódó infláció.

Az árak állandóan emelkednek, közben az ipari termelés 3 százalékkal csökkent 1970-hez viszonyitva.

A Pirelli cég 42 000 alkalmazottja közül 10 000-nek 32 órára csökkentették a munkahetét, s természetesen ennek megfelelően a bérét is. Hasonló intézkedésekre kényszerült a Zanussi villamosgép-gyár, a textiliparban pedig hivatalos vélemények szerint, drámai a helyzet.

☆

Miután az amerikai kormány a Taft-Hartley törvény alkalmazásához folyamodott, egy San Francisco-i szövetségi biró elrendelte, hogy a 99 napja sztrájkoló csendes-óceáni kikötőmunkások térjenek vissza munkahelyükre.

Ugyanakkor egy chicagói szövetségi biró elhatározta a Nagy Tavak kikötőiben dolgozó dokkmunkások 36 napos sztrájkjának félbeszakitását.

Az Egyesült Államok keleti partjain október 1 óta tartó sztrájk tekintetében Ronald Ziegler, a Fehér Ház szóvivője kijelentette, hogy a kormány még nem folyamodott az igazságügyi-minisztériumhoz, hanem várják a szakszervezetek és a hajótulajdonosok közötti tárgyalások kimenetelét.

LEGFRISSEBB HÍREINK

A KHAOSZAN PATET LAO HIRÜGYNÖKSÉG KÖZLI, hogy amerikai repülőgépek három egymást követő hullámban bombáztak számos Xieng Quang környéki helységet. Az amerikai repülőgépek robbanó bombákat, repesz és napalm bombákat használtak. Husz személyt megöltek, sokat megsebesitettek és számos lakóházat megsemmisitettek.

A SANTIAGO DE CHILE-I STATISZTIKAI INTÉZET ADATAI SZERINT, Chile Köztársaság ipari termelése augusztusban 17,3 százalékkal növekedett a mult év azonos időszakához képest. Az adatokból kitünik, hogy Allende elnök kormánya sikeresen valósitja meg a gazdaságfejlesztési programot.

A DÉL-VIETNAMI HAZAFIAS ERŐK OKTÓBER 1 ÉS 4 KÖZÖTT végrehajtott támadásai következtében Tay Ninh tartományban a saigoni csapatok mintegy 400 katonája vált harcképtelenné. A hazafias erők négy helikoptert is lelőttek — közölte a Felszabadulás Hirügynökség.

Bujor Almășan bánya-, kőolajipari és geológiai miniszter megbeszéléseket folytatott Algériában Ahmed Ghozalival, a Sonatrach földgáz- és kőolajkitermelő társaság elnök-vezérigazgatójával, valamint Tahar Hamedivel, a Sonarem országos bányakitermelési társaság vezérigazgatójával. Megvizsgálták a román-algériai kőolajipari és bányászati kooperáció kérdéseit.

A KHMER HIRÜGYNÖKSÉG KÖZLÉSE SZERINT szeptember 23 és október 4 között a Kambodzsa különböző vidékein lezajlott harcokban a népi felszabaditási erők harcképtelenné tettek és foglyul ejtettek 500 ellenséges katonát, és egyidejüleg nagy mennyiségü hadianyagot is megsemmisitettek.

LONDONBAN MEGNYILT A TENGERHAJÓZÁSI KORMÁNYKÖZI nemzetközi szervezet 7. ülésszaka, amelyen 80 tagállam és társult állam — köztük Románia küldöttsége vesz részt.

ÉSZAK-IRORSZÁG FŐVÁROSABAN CSÜTÖRTÖKRE VIRRADÓ ÉJJEL kiujultak az incidensek; a brit katonai alakulatok most először gépfegyvertüzet nyitottak a város sürün lakott negyedeiben.

SZÉLES KÖRÜ NYOMOZÁS UTÁN, A BELGA RENDŐRSÉG megtalálta Vermeer XVII. századi holland festőművész hires alkotását, a „Szerelmeslevelet", amit a mult héten loptak el a brüsszeli Szépmüvészeti Muzeumból. A tettes, egy 21 éves belga fiatalember egy farmon rejtette el a festményt, amit 200 millió belga frankért szándékozott eladni.

AZ USA SZENÁTUSA JÓVÁHAGYTA a fegyveres erők szenátusi bizottságának azt a határozatát, hogy az Egyesült Államok krómot vásároljon Rhodésiától. Az amerikai kongresszus felsőháza ugyanis határozatot hozott a salisbury-i rasszista rezsimmel folytatott kereskedelem embargójának részbeni megszüntetéséről, s ezzel megszegte az ENSZ erre vonatkozó határozatait.

Zambia képviselője szerda este kérte, hivják össze sürgősen a Biztonsági Tanácsot, hogy vizsgálja meg az ország elleni agressziós cselekményeket, amelyeket dél-afrikai erők követnek el Délnyugat-Afrika területéről. Amint Zambia delegátusa ramutat, a dél-afrikai erők legutóbb kedden, a Caprivi-szorosban sértették meg hazája szuverénitását.

A Biztonsági Tanács valószinüleg pénteken vizsgálja meg Zambia panaszát.

CSÜTÖRTÖKÖN KIVONTAK DÉL-VIETNAMBÓL a Sidney hajó fedélzetén az első ausztráliai zászlóaljat. Az intézkedésre annak az ausztráliai kormányhatározatnak megfelelően került sor, hogy az év végéig visszarendelik az ausztráliai csapatokat Dél-Vietnamból — jelenti a TASZSZ.

A LAOSZI HAZAFIAS ERŐK NEMRÉG LELŐTTEK két amerikai helikoptert. Ezzel, 1964 óta, a Laosz fölött lelőtt amerikai katonai légi járművek száma elérte a 2237-et.

UJ TENGERI JÁRATOT AVATTAK FEL A LENGYELORSZÁGI GDYNIA és az ausztráliai kikötők között. Terv szerint a lengyel hajók havonta egy utat tesznek meg az uj vonalon, de megvan a lehetőség arra, hogy bővitsék a járatok számát — közli a PAP hirügynökség.

SALVADOR ALLENDE CHILEI ALLAMELNÖK sajtóértekezleten hangsulyozta: „A chilei államnak szuverén joga államositani az ország fontosabb természeti kincseit". Amint az elnök rámutatott, az amerikai rézipari társaságok 30 millió dollárt ruháztak be Chilében és 2800 millió dollár profitra tettek szert. A kártérités kérdésével kapcsolatban kijelentette, hogy a törvényes eljárás még nem fejeződött be. A természeti kincsek visszaszerzése véget vet az imperialista uralom okozta gyengénfejlettségnek — hangoztatta befejezésül Salvador Allende.

Vörös Lobogó szerkesztőség: Republicii ut 81. szám. Telefon 124-14, 116-92, 130-87, 151-67, 146-74. Kiadóhivatal: 128-34. Nyomdai: 120-77. Tip. Arad.

40 168